

ANGELA MARCANTONIO EMLÉKÉRE

Az idő útjai – latolgatjuk, ahogy az Angela Marcantonioval (1951-2018) kialakult szakmai és levelező kapcsolatunkra gondolunk. Még 2014-et írtunk, amikor okt. 26-án a következő levelet hozta a posta:

„Angela Marcantonio vagyok (...) szeretnek résztvenni a következő 'Körösi Csoma konferencian', jovo aprilisban. Tisztelettel & köszonettel, Prof. Angela Marcantonio, a Romai egyetemen 'La Sapienza'”

Mondanom se kell, a levél megtisztelő voltával jóleső érzést váltott ki belőlünk. Egy híres, nemzetközileg is jelentős itáliai nyelvész-professzort köszönhetünk magunk között, aki az általa kutatott-tanulmányozott nyelvek közé bevette a magyart is, mert azt fontosnak tartja... Ment is hát rögtön a „hivatalos meghívó”, és jött a rábólintás is. Fájó, hogy a személyes részvételt le kellett mondania. *„Megbetegedtem – írja febr. 25-i levelében – kezeles alatt vagyok..., és nem tudok utazni; kar...”* Elküldött írását a konferenciánkon ismertettük, s 2016 áprilisában meg is jelent könyvünkben A kapcsolat hát közöttünk is megszületett, az újabb konferenciánkra is meghívtuk, ő be is jelentkezett, és megint nem tudott személyesen részt venni, mert a kezelés... De jött az újabb írás is, mely a 2017-es könyvünkben jelent meg. A következő évben még több levelet váltottunk, a konferenciánkra megint csak készült, de nem tudott eljönni, s már írást sem vállalt, mert *„mert nem vagyok jól, már súlyos kezelés alatt vagyok, és nagyon fáradt.”* (2018. jan. 18.) A kapcsolatunk élt hát. Ám a következő évi – 2019-es konferenciánkra elküldött meghívóra már csak automatikus válaszüzenetet kaptunk, mely arról értesített, hogy a címzett Angela Marcantonio 2018. november 13-án elhunyt.

A veszteség az egyetemes és a magyar nyelvtudomány vesztesége is. Egy olyan tudós életútja zárult le, aki kutatásai egyik legfőbb tárgyának tekintette a mi különleges nyelvünket, melynek rokonait főleg a török nyelvekben látta. Kötetünkben közölt írásai is erről vallottak.

Mi meg – amíg még vagyunk – megyünk, de már nélküle, a magunk útján. S hiszünk abban, hogy nyelvünket tovább kell kutatni, magyaroknak és nem magyaroknak egyaránt, mert ha az kincs, nem csak a mi kincsünk, hiszen ki- és átsugárzása van a világ sok más nyelvére is. Ezt bizonyítják Angela Marcantonionak – akit saját halottunknak is tekintünk – a magyar nyelvvel foglalkozó írásai is.

Gazda József, Ferenczné Szőcs Éva

Angela Marcantonio pályaképe

A Római La Sapienza Tudományegyetem egyetemi docense a „történeti nyelvtudomány” és a „Finnugor nyelvtudomány” területén [Az idézőjelek A. M-tól. szerk.] Nemzetközileg ismert általános nyelvész, a magyar nyelvtörténet és az uráli nyelvcsalád kérdéseinek kutatója. Tudományos karrierjét nyelvtipológiai kutatásokkal alapozta meg. Az általános nyelvészeti oktató és kutatómunkája mellett komolyan foglalkozott a magyar nyelvtörténet, a magyar nyelv eredete és az uráli nyelvek rokonságának kérdéseivel, a kilencvenes évektől kezdve az általános nyelvészeti órái mellett magyar nyelvtörténetet és finnugor nyelvészetet is tanított.

Munkássága elsősorban a nyelvtörténetet érinti, majd a szinkronikus és tipológiai nyelvészet. Eredeti kutatásai az alábbi területeket foglalják magukba:

a) a finnugor / uráli elmélet tudományos megalapozását és történelmi fejlődését (kiemelve az elmélet érdemeit és hiányosságait);

b) a magyar és a finn nyelv eredetének „kérdését” nyelvi elemzések segítségével, és összehasonlítva a régészeti, történelmi és genetikai kutatások eredményeivel;

- c) a magyar és a finn nyelv struktúrájának összehasonlító és kontrasztív elemzését;
- d) a magyar nyelv történelmi fejlődését, különös tekintettel az ősmagyar és a korai magyarokra, valamint a dokumentált időszak közötti szakaszra (10. század óta).
- e) a nyelvészet által elfogadott elemzési módszerek erősségeivel és gyengeségeivel kapcsolatos problémák kérdését általános szinten, és különös tekintettel az uráli elméletre.
- f) a magyar és a török nyelv között fennálló mély és átható összefüggések eredetének és természetének elemzését.

Angela Marcantonio szerkesztőbizottsági tagja volt a *Rivista di Studi Ungheresi* (Róma), a *Journal of Eurasian Studies* (Amsterdam), a *Vedic Venues* (New Delhi) tudományos periodikáknak, szaktanácsadója az *Oxford English Dictionary*-nek, tagja az Olasz Glottológiai Társaságnak és az Oxfordi Philological Society-nek.

Sok cikket közölt, két monográfia tulajdonosa, kettőt pedig szerkesztett.

Legfontosabb művei, melyek számos megjegyzést és bírálatot kaptak: *The Uralic Language Family: Facts, Myths and Statistics*. Transactions of the Philological Society 35. Oxford / Boston: Blackwell, 2002; *A történelmi nyelvészet és a magyar nyelv eredete. Angela Marcantonio válogatott tanulmányai*. Budapest: Hun-idea; 2006; Angela Marcantonio (szerk.): *The Indo-European Language Family: Questions about its Status*. Monograph series 55, Journal of Indo-European Studies. Washington DC, 2009; *The linguistic influence of Turkic on Hungarian*. *Turkic World Almanac*. Turkic Academy of Science. 2014: 1–22. [Reprinted in Journal of Eurasian Studies, 2015/II: 69–88. www.federatio.org/joes.html]

Angela Marcantonio web oldala: <http://sites.google.com/site/angelamarcantonio/Home>